

DRONNINGENS BASTION

Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia

Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn
og Jens Troelsen

2012:10

Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia

Del af interventionsprojektet EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet

Charlotte Skau Pawlowski
Lars Breum Christiansen
Jasper Schipperijn
Jens Troelsen

**Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia:
Del af interventionsprojektet EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet**

Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2012

ISBN 978-87-92646-53-8

Serie: Movements, 2012:10

Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Scanpix

Forsidelayout: UniSats

Fotos i øvrigt: Charlotte Skau Pawlowski

Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Forskningsprojektet er støttet af Realdania.

Realdania og Lokale og Anlægsfonden har sammen ydet støtte til finansieringen af anlægsprojekterne.

Indhold

Forord	5
1. Baggrund for evalueringen	7
1.1 Hvad er EN GOD OMVEJ?	7
1.2 Hvorfor implementere bevægelsesrum i bolignære områder?	7
1.3 Formål med evalueringen	8
1.4 Afgrænsning af lokalområde	8
2. Evalueringsmetode	9
2.1 GIS analyse	9
2.2 Feltobservation	9
2.3 Spørgeskemaundersøgelse	10
3. Beskrivelse af det udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet	10
3.1 Lokalområdet	10
3.2 EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion	12
3.2.1 EGO aktivitetsområdet før	13
3.2.2 EGO aktivitetsområdet efter	13
4. En dag på EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion.....	14
5. Rekreativ fysisk aktivitet i det bolignære område	15
5.1 Beskrivelse af respondenterne	15
5.2 Muligheder i lokalområdet for rekreativ fysisk aktivitet	16
5.2.1 Tilfredshed med at bo i lokalområdet	16
5.2.2 Muligheder for leg, bevægelse og socialt samvær	16
5.3 Respondenternes fysiske aktivitet og brug af lokalområdet	17
5.3.1 Fysisk aktivitet i fritiden	18
5.3.2 Brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet	19
5.4 Oplevelse og brug af EGO aktivitetsområdet.....	20
5.4.1 Brug af voldanlægget	20
5.4.2 Brug af faciliteterne på Dronningens Bastion	21
5.4.3 Synet på Dronningens Bastion	22
6. Konklusion.....	23
Referencer	24
Bilag.....	25
Bilag 1: Fotos af Dronningens Bastion – Før etablering	25
Bilag 2: Fotos af Dronningens Bastion – Efter etablering	27

Forord

Denne rapport er en evaluering af Dronningens Bastion, som er ét af ni anlægsprojekter i EN GOD OMVEJ. Dronningens Bastion er placeret på et historisk voldanlæg i en bypark i Fredericia Kommune.

Institut for Idræt & Biomekanik, Syddansk Universitet har haft ansvaret for evalueringen, som beror på en baselineundersøgelse og en follow-up undersøgelse henholdsvis før og efter etableringen af Dronningens Bastion. Baselineundersøgelsen blev gennemført i 2011, hvor der blev lavet en GIS analyse, feltobservationer på det planlagte sted for Dronningens Bastion samt en spørgeskemaundersøgelse blandt beboere bosat i lokalområdet grænsende op til bastionen. I 2012, blev der gennemført en follow-up undersøgelse, der bestod af feltobservationer på Dronningens Bastion samt en opfølgende spørgeskemaundersøgelse blandt de samme respondenter, der indgik i baselineundersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen er udarbejdet i et tæt samarbejde med Fredericia Kommune, som har stået for indsamlingen af data. Vi vil gerne benytte lejligheden til at sige tak for samarbejdet til Landskabsarkitekt i Vej & Park, Kaare Skjerning, som har haft den overordnede og løbende kontakt med Syddansk Universitet. Desuden vil vi gerne takke øvrige involverede personer fra Fredericia Kommune for et veludført arbejde. Der skal også lyde en stor tak til alle de mennesker, som vi har interviewet under feltobservationerne samt alle de respondenter, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Mange af respondenterne har her vist et stort engagement i undersøgelsen ved at supplere med deres egne begrundede kommentarer til etableringen af Dronningens Bastion. Alle har bidraget med vigtig viden.

Det er vores håb, at evalueringen frembringer viden, som kan være til nytte for Fredericia Kommune og øvrige aktører, der arbejder med sundhed, social integration og byplanlægning.

Odense, november 2012

Charlotte Skau Pawlowski
Projektmedarbejder
Institut for Idræt & Biomekanik,
Syddansk Universitet

Jens Troelsen
Projektleder
Institut for Idræt og Biomekanik,
Syddansk Universitet

1. Baggrund for evalueringen

1.1 Hvad er EN GOD OMVEJ?

EN GOD OMVEJ (EGO) er et udviklingsprojekt, som sætter fokus på, hvordan den fysiske ramme kan skabe bedre vilkår for det aktive og sunde hverdagsliv med fokus på bevægelse i det fri, lige der hvor man bor eller færdes i det daglige. I alt 59 af landets kommuner har deltaget i et udviklingsforløb, der med støtte fra Realdania og Lokale og Anlægsfonden (LOA) har haft fokus på at udvikle kreative, fysiske tiltag, som kan invitere byens borgere til leg og bevægelse. Anlægsprojekterne realiseres for relativt få anlægskroner og fungerer samtidigt som inspiration for den mere langsigtede og strategiske planlægning i forhold til at skabe gode rammer for sunde og aktive boligområder, kvarterer og byer.¹

Ni projekter er udvalgt til realisering:²

- Dronningens Bastion, Fredericia Kommune
- Byens Arena, Gladsaxe Kommune
- Opfordring til udfordring, Kolding Kommune
- Sidesporet, Middelfart Kommune
- Odsherreds gode omvej – Et bevægelseseksperimentarium i Sundhedscentrets park, Odsherred Kommune
- PulsPark i Ringkøbing, Ringkøbing-Skjern Kommune³
- Pixlpark (Den digitale legeplads), Roskilde Kommune
- En Voldsom Omvej, Solrød Kommune
- Naturparken, Mellem bakkedrag og dalstrøg, Sønderborg Kommune

1.2 Hvorfor implementere bevægelsesrum i bolignære områder?

Sundhedsstyrelsen vurderer, at omkring 30-40 % af den voksne danske befolkning ikke lever op til de nationale anbefalinger om 30 minutters fysisk aktivitet om dagen (Kiens et al., 2007). Den Nationale Sundhedsprofil fra 2010 viser, at 16 % af den voksne danske befolkning udelukkende har stillesiddende fritidsaktivitet, men at 68 % gerne vil være mere fysisk aktive (Sundhedsstyrelsen, 2011).

Den teknologiske udvikling og velstand har medført, at vi kan leve et fysisk inaktivt liv og samtidig have rigelig og let adgang til føde hver dag. Arbejdslivet er desuden for mange mennesker præget af stillesiddende aktiviteter, samtidigt med at motoriserede transportformer som bil, bus og tog for mange er den primære transportform. Selvom nogle undersøgelser tyder på, at der er en stigning i fysisk aktive fritidsaktiviteter, er den tid, der bliver brugt herpå, ofte ikke nok til at kompensere for det fysisk inaktive arbejdsliv (Kiens et al., 2007). Fysisk inaktivitet øger risikoen for en række sygdomme, først og fremmest hjerte-kar-sygdomme, type 2-diabetes, muskel- og skeletsygdomme, brystkræft, kræft i tyktarm samt overvægt.

1 Læs mere om EGO projektet ved at gå ind på hjemmesiden www.engodomvej.dk

2 Der er udarbejdet en evalueringsrapport for otte af de ni EGO projekter samt en samlet rapport, hvor de otte EGO projekter indgår. Desuden er der udarbejdet en procesevalueringsrapport. Alle rapporter kan downloades fra hjemmesiden www.engodomvej.dk

3 Anlægning af EGO projektet i Ringkøbing-Skjern Kommune er blevet forsinket og indgår derfor ikke i evalueringen.

Ligeledes oplever fysisk inaktive et lavere selvværd og flere depressioner (Floriani & Kennedy, 2008).

Der er tiltagende evidens for, at fysisk inaktivitet kan tilskrives karakteristika ved børn, unge og voksnes lokalmiljøer, der favoriserer inaktive former for fritid og transport (Dunton et al., 2009). Samtidig er det påvist, at de bolignære fysiske omgivelser har stor betydning for, hvor meget og hvordan børn og voksne dyrker idræt og bevæger sig (Troelsen et al., 2008. Limstrand, 2008. Dunton et al. 2009. Floriani & Kennedy, 2008). Undersøgelserne viser således, at især børn er fysisk aktive, der hvor de bor, og at der er en positiv sammenhæng mellem tilstedeværelsen af og nærheden til faciliteter, der kan bruges til fysisk aktivitet (fx parker, legepladser, rekreative områder og idrætsanlæg), og det fysiske aktivitetsniveau. Undersøgelser viser endvidere, at de åbne, gratis, ikke-specialiserede anlæg og faciliteter har større tiltrækning på de mindst fysisk aktive børn end de specialiserede anlæg, der i højere grad tiltrækker de mere fysisk aktive børn. Endelig har undersøgelser vist, at alternative, frie aktivitetsmuligheder med selvbestemmelse og et godt socialt miljø er fremmende for deltagelse i fysisk aktivitet (Troelsen et al., 2008).

1.3 Formål med evalueringen

Denne evalueringsrapport sigter på at opnå viden om:

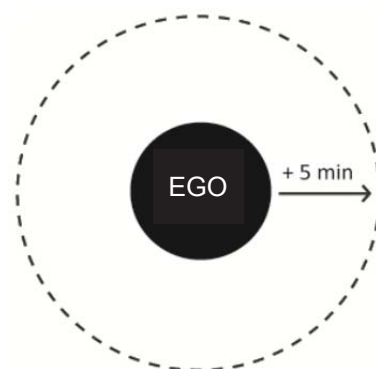
1. Et afgrænset lokalområdes fremmende og hæmmende karakter i forhold til rekreativ fysisk aktivitet.
2. Beboeres tilfredshed med at bo i deres lokalområde samt deres brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion.
3. Omfanget og karakteren af rekreativ fysisk aktivitet på EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion.

Rekreativ fysisk aktivitet dækker over forskellige former for bevægelse og aktivitet udført på udearealer med rekreativ potentiale, hvilket i undersøgelsen henfører til legepladser, parker, skov, strand, stisystemer, idrætsfaciliteter mv. beliggende i lokalområdet.

1.4 Afgrænsning af lokalområde

I undersøgelsen er der defineret et lokalområde afgrænset efter EGO aktivitetsområdets samlede udstrækning plus en bevægelsesafstand fra EGO aktivitetsområdet på maksimalt ca. fem minutter på cykel svarende til en radius på ca. 1,5 km. (Se figur 1.4). De fem minutter er valgt, fordi adskillige undersøgelser har vist, at nærhed til faciliteter og rum for fysisk aktivitet har afgørende betydning for, hvor idræts- og bevægelsesaktive især børn og ældre er (Limstrand 2008. Dunton et al. 2009. Floriani & Kennedy 2008).

Figur 1.4 Definition af lokalområdet ud fra et afstandsprincip.

Det har desuden været medbestemmende for lokalområdets afgrænsning, at der var tilstrækkelige beboere bosat i området til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen samt at afgrænsningen blev ”skåret” et naturligt sted som fx større veje, jernbane mv. (Se figur 3.1).

Lokalområdet er således et område, som er defineret ud fra et afstandsprincip til aktivitetsområdet og et tilgængelighedsprincip i forhold til at rekruttere respondenter. Det definerede lokalområde er derfor ikke nødvendigvis det, som den enkelte borger opfatter som sit lokalområde.

2. Evalueringsmetode

Rapportens empiriske materiale består af en baselineundersøgelse umiddelbart før etablering af Dronningens Bastion og en follow-up undersøgelse gennemført efter etableringen. Metoden er en kombination af det komparative og det longitudinale design (tværsnits- og længdesnitsstudie), der muliggør analyse af dels hvordan adfærd og holdninger er på et givent tidspunkt, og dels hvordan ændringer sker over tid. Nedenfor i tabel 2 ses, hvilke dataindsamlingsmetoder, der blev benyttet og på hvilke tidspunkter, at de er blevet gennemført.

Tabel 2 Dataindsamlingsmetode og tidspunkt for dataindsamling

Metode	Baseline	Follow-up
GIS	Oktober 2011	-
Feltobservation	Februar 2011	Maj 2012
Spørgeskemaundersøgelse	April-maj 2011	August-september 2012*

* Followup spørgeskemaundersøgelsen var planlagt til gennemførelse året efter i samme måneder som baseline-spørgeskemaundersøgelsen, men grundet forsinkelser med anlægning af projektet blev undersøgelsen udsat.

2.1 GIS analyse

Der blev gennemført en GIS analyse (Geografisk Information System) med henblik på at kortlægge og beskrive lokalområdets arealbenyttelse, herunder infrastruktur, bebyggelse, rekreative områder og faciliteter til idræt, leg og bevægelse. Udover GIS data, som Syddansk Universitet har adgang til, har Fredericia Kommune leveret supplerende GIS data om cykelstier, busstoppesteder og offentlige legepladser for en mere fyldestgørende kortlægning af området.

2.2 Feltobservation

Der blev foretaget feltobservation på én vilkårlig hverdag hhv. før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet. Feltobservationerne blev brugt til at supplere GIS analysens faktuelle beskrivelse af EGO aktivitetsområdet. En kommunal fagperson deltog delvist i baselineobservationen, hvilket gav yderligere en faktuel viden omkring området. Desuden havde feltobservationerne til hensigt at supplere spørgeskemaundersøgelsen i forhold til, hvordan EGO aktivitetsområdet blev anvendt i et hverdagsperspektiv. Fokus var rettet på at observere brugen af området i forhold til alder, sociale grupperinger, aktivitetsformer og varighed. For en mere fyldestgørende empiri inkluderede feltobservationerne desuden ustrukturerede interviews med brugere af EGO aktivitetsområdet og forbipasserende.

2.3 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen bestod af en række spørgsmål med henblik på at indhente selvrapporterede oplysninger om adfærd samt subjektive vurderinger af lokalområdets karakter og faciliteter. Spørgsmålene var ens i baseline- og follow-up undersøgelsen. Follow-up spørgeskemaet bestod desuden af en række spørgsmål, der gik på brug og tilfredshed med det færdiggjorte EGO aktivitetsområde, Dronningens Bastion.

SDU og Fredericia Kommune samarbejdede omkring dataindsamlingen, hvor kommunen havde et stort medansvar. Kommunen lavede et tilfældigt udtræk af respondenterne blandt samtlige borgere fra 16 år⁴ bosiddende i det afgrænsede lokalområde og fjernede efterfølgende adressedubletter, således at der kun blev valgt en respondent pr. husstand. Desuden sendte kommunen et informationsbrev om undersøgelsen til samtlige respondenter. Der var mulighed for enten at svare elektronisk på spørgeskemaet eller at rekvirere et papirspørgeskema og returnere det i en svarkuvert. Kommunen sendte to rykkerbreve med ca. 14 dages mellemrum til de respondenter, der endnu ikke havde svaret på spørgeskemaet.

Nedenfor i tabel 2.3 ses hhv. hvor mange respondenter der deltog i spørgeskemaundersøgelsen, hvor mange respondenter, der besvarede spørgeskemaundersøgelsen samt undersøgelsens svarprocent for både baseline- og follow-up undersøgelsen.

Tabel 2.3 Deltagende respondenter og svarprocent

Respondenter	Baseline	Follow-up
Antal respondenter (N)	1.179	1.117*
Antal respondenter, der har besvaret spørgeskemaet (n)	460	379
Svarprocent (%)	39	34

* Der var et frafald på i alt 62 personer grundet bl.a. fraflytning, dødsfald, samt ønske om ikke at deltage i undersøgelsen.

3. Beskrivelse af det udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet

Afsnittet indeholder en deskriptiv beskrivelse af både det afgrænsede, udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet på baggrund af GIS analyse og feltobservation.

3.1 Lokalområdet

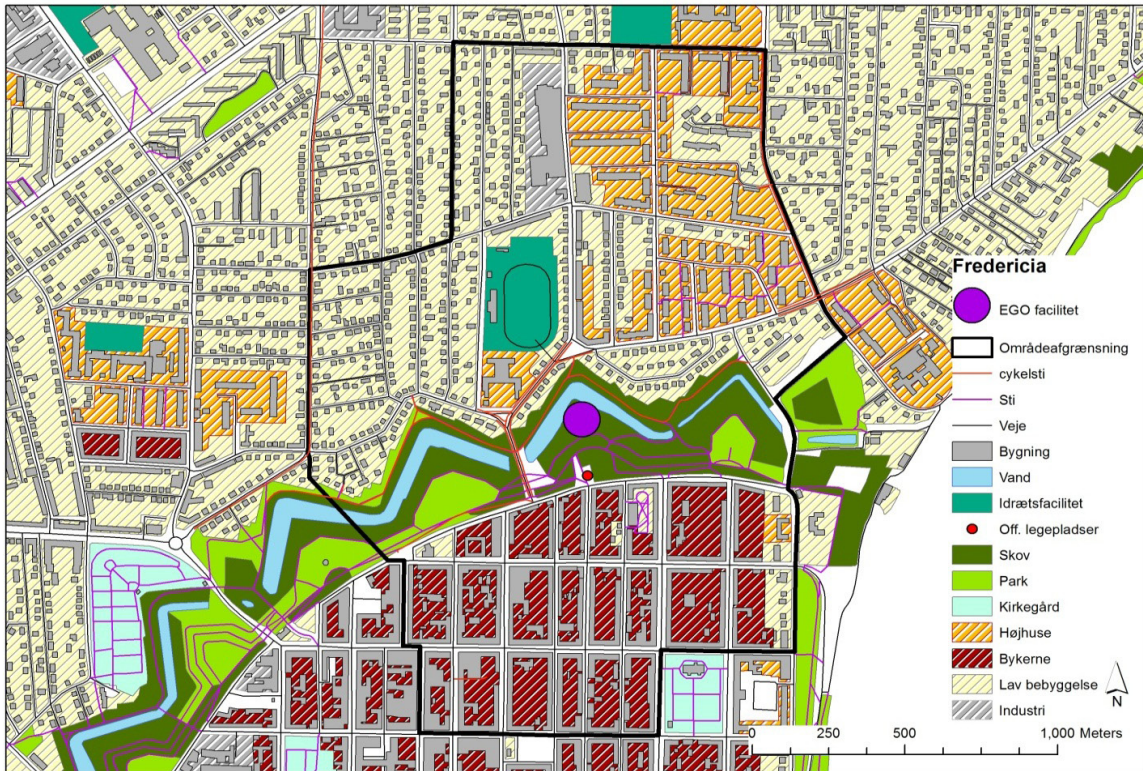
Det udvalgte lokalområde er centralt placeret i Fredericias bymidte og har et areal på 301,2 ha (3,0 km²). På 195,2 ha ud af de 301,2 ha er der bebyggelse svarende til at 64,8 % af lokalområdet er bebygget (se figur 3.1 og tabel 3.1).

I den nordlige del af området er der primært lav bebyggelse i form af et ældre villakvarter med parcelhuse. Der er desuden større områder med højhuse i form af alment boligbyggeri. I den sydlige del af området er Fredericias bykerne med fleretagesbebyggelse og gågadesystem med butikker i stueetage. Der er ca. 5.000 beboere i området.⁵

4 Dronningens Bastion er tiltænkt alle aldersgrupper, men eftersom der kan være vanskeligheder forbundet med at gennemføre en spørgeskemaundersøgelse blandt de yngste aldersgrupper er målgruppen for spørgeskemaundersøgelsen afgrænset til beboere fra 16 år.

5 Oplysninger fra Fredericia Kommune.

Figur 3.1 GIS kort over lokalområdet

Området gennemskæres af et større historisk voldanlæg med otte bastioner, hvoraf tre af bastionerne er inkluderet i det afgrænsede lokalområde. Der er mulighed for flere steder, at passerer voldanlægget både via veje under volden og stisystemer på volden. Voldanlægget er Fredericias bypark. Et grønt kuperet rekreativt område på 14,1 ha, svarende til 4,7 % af lokalområdet med stisystem, gammel fredet beplantning og voldgrav. I den nordlige del af lokalområdet er der opgivet et større idrætsanlæg på 2,8 ha, svarende til 0,9 % af det totale areal. En del af idrætsanlægget er imidlertid et privatejet nedlagt stadion, som er i forfald og der påtænkes at bebygge arealet. I lokalområdet er der desuden opgivet 5,8 km sti og 4,6 km cykelsti, hvoraf langt hovedparten af stisystemerne er anlagt i forbindelse med voldanlægget.

Tabel 3.1 Forskellig arealanvendelse i lokalområdet opgivet i størrelse samt procent af hele lokalområdet

Arealanvendelse	Størrelse	% af total
Lokalområde	301,2 ha	
Bebygget areal*	195,2 ha	64,8 %
Idrætsfacilitet	2,8 ha	0,9 %
Rekreativt område**	14,1 ha	4,7 %

* Samlet betegnelse for lav bebyggelse, højhuse, bykerne og industri

** Samlet betegnelse for skov, park og kirkegård

Lige umiddelbart øst for lokalområdet er der desuden et større rekreativt strandområde, Østerstrand og mod syd grænser lokalområdet op til en større kirkegård samt en stor idrætslegeplads, kaldet Gasværksgrunden. Gasværksgrunden giver mulighed for mange former for leg og bevægelse. Styrketræningspavilloner, petanquebaner og multibane mv. Desuden er der

en række større rekreative arealer såsom kirkegårde og mindre parkarealer i gåafstand fra området.

Analysen viser et område, hvor en relativ stor andel af arealet udgøres af bebyggelse, men at området også indbefatter stier, faciliteter og naturområder med mulighed for rekreativ fysisk aktivitet. Desuden er der lige udenfor det afgrænsede lokalområde yderligere muligheder for rekreativ aktivitet på strandområde og idrætslegeplads.

3.2 EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion

Den midterste af de tre bastioner inkluderet i det afgrænsende lokalområde er Dronningens Bastion, som udgør placeringen for EGO projektet. Ved Dronningens Bastion er der en større legeplads primært til de mindste børn med klassiske legeredskaber som gynger, rutsjebane, legehus, sandkasse og svævebane. Langs den nordlige del af bastionen er der en voldgrav. Der er let adgang fra syd, hvor ramper og trapper fører direkte op på bastionen. Adgangen til bastionen fra nordsiden kan ske ved at følge nogle stisystemer op på volden og der er således ikke direkte forbindelse til bastionen fra nordsiden.

Figur 3.2 GIS kort over EGO aktivitetsområdet

3.2.1 EGO aktivitetsområdet før

Før etableringen af Dronningens Bastion fremstod bastionen som et grønt kuperet område med gammel beplantning i form af store træer og større tætte kratarealer. Der var et flergrenet stisystem både på og nedenfor bastionen uden belysning. Flere steder langs stisystemet var der opsat gynger i træerne og bænke og skralde-spande til ophold. (Se fotos af voldanlægget før etableringen af Dronningens Bastion i bilag 1).

Med en anlægsøkonomi på 2.316.000 kr. ville Fredericia Kommune skabe et innovativt bevægelsesforløb for alle målgrupper, som kunne understøtte brugen og oplevelsen af voldanlægget på nye måder i forhold til leg og sport, samlet under en tematik som refererer til stedets særlige historie.⁶

3.2.2 EGO aktivitetsområdet efter

I april 2012 blev Dronningens Bastion åbnet som et aktivitetsområde. Der er implementeret tre aktivitetszoner og en række forbindende ruter til og fra Dronningens Bastion. Ved samtlige indgange til Dronningens Bastion er der opsat skilte der udførligt beskriver områdets aktiviteter. Aktivitetszonerne består af: *Pumpedækket*, et trædæk ved voldgravens vandoverflade med en gammeldags pumpe til at pumpe vand op med, *Lysningen* med afskårne stubbe og træstammer til aktiviteter samt *Boldstangen*, der er en frizone for spil, leg og ophold, hvor et trædæk med en boldstang er opsat. Desuden er der placeret tre forskellige slags stiger i terrænet: Adskillige *Pulsstiger* i forskellig udformning, to store *Stormstiger* til for eksempel at ”storme”, bestige og forcere voldens stejle skråninger, samt en *Stormbro* over voldgraven, som gør passagen over volden mere tilgængelig. Krat er blevet ryddet og der er blevet åbnet op to steder, hvor stormstigerne er placeret.

Aktivitetszonerne er opbygget i ens materialer og har farven grøn, som gennemgående farve, der er med til at skabe en helhed omkring faciliteterne. (Se fotos af voldanlægget efter etableringen af Dronningens Bastion i bilag 2).

⁶ Fredericia Kommunes projektbeskrivelse kan rekvireres på hjemmesiden www.engodomvej.dk

4. En dag på EGO aktivitetsområdet, Dronningens Bastion

Afsnittet indeholder en deskriptiv beskrivelse af en heldagsobservation på og omkring Dronningens Bastion foretaget en måned efter etableringen af projektet.

Det var en hverdag med sol fra en skyfri himmel og området var allerede indtaget af flere skoleklasser ved ankomsten tidligt om formiddagen. En 0. klasse, som havde faget Natur & Teknik, havde slået sig ned på græsarealet ved boldstangen. De opholdt sig i et par timer hvor de løb rundt, legede, gyngede, plukkede blomster, forcerede både pulstiger og stormstiger samt spiste madpakker på trædækket. En 6. klasse og en 8. klasse, der ankom på cykel, afholdt idrætstime på voldanlægget og løb en rute på tid og forcerede stiger, da de passerede Dronningens Bastion. Også en gruppe unge fra den nærliggende Social og Sundhedsskole samt to andre 6. klasser gik tur på bastionen i løbet af formiddagen og benyttede stigerne. Både børn og lærere syntes rigtig godt om faciliteterne, som lærerne mente, kunne være med til at få pulsen op på de større børn og unge og stimulere de mindre børns motoriske færdigheder. Mange af lærerne og skolebørnene blev imidlertid meget skuffede ved synet af at stormbroen var lukket for passage grundet ødelæggelser i sikkerhedsnettet. Flere gav udtryk for at stormbroen var stedets højdepunkt, og en af lærerne forklarede at hun flere gange havde oplevet at den havde været lukket for passage: *"Det er trist, for det betyder at folk ikke gider, at komme igen"*. Udover stormbroen var også en af stigerne væltet, en gyngesving var faldet ned, bolden på boldstangen samt en vandpumpe på pumpedækket var blevet fjernet.

Da skolerne gik omkring middagstid var der mindre aktivitet på bastionen. En pige gjorde stop på pumpedækket og den ene stormstige på vej hjem fra skole. En daginstitution passerede bastionens stiger på deres vej fra stranden til banegården.

Om eftermiddagen kom flere større børn og unge forbi og tog en tur op og ned ad stigerne. Nogle kom for at lege på bastionen, mens andre slog et smut forbi på deres vej til og fra bykernen, hvor flere ville tage en genvej henover stormbroen. Også mange af dem blev irriterede over at de ikke kunne passere stormbroen. En ung fyr udbrød til to medfølgende veninder: *"Det er møg irriterende at vi ikke kan komme over broen"*. Nogle unge passerede stormbroen trods advarslen om ikke at passere. Der var ligeledes en del mindre børn med enten den ene eller begge deres forældre der passerede bastionen. Mens børnene besteg stigerne hjalp forældrene i det omfang det var nødvendigt. De fleste opholdt sig i kortere tid på bastionen. En mor med sine to sønner i børnehvealderen opholdt sig imidlertid i længere tid, hvor sønnerne systematisk gennemgik alle faciliteterne imens moderen fotograferede dem. Moderen sagde til den ældste søn: *"Er det ikke et sejt sted? Det er da lige noget for sådan nogle drenge som jer"*. En forbigående forklarede at der i weekenderne ligeledes var mange børnefamilier på bastionen.

Også om natten blev Dronningens Bastion brugt. En hundelufter fra nærområdet forklarede at stormbroen havde tiltrukket unge om natten, der valgte den vej hjem fra byen, hvilket gav støj for de naboer der boede lige op ad broen. Ellers mente hundelufteren ikke at bastionen blev brugt efter mørkets frembrud, da der var mørkt og utrygt der.

Ud over de mange der brugte faciliteterne på Dronningens Bastion var der i løbet af hele dagen et kontinuerligt flow af passerende hundeluftere, cyklende, joggere, stavgængere,

mødre med barnevogne og midaldrende ægtepar der gik tur, som ikke benyttede faciliteterne på Dronningens Bastion, men som passerede bastionen som transportvej eller motionssti. Både motionisterne og de ældre passerende så ikke sig selv som målgruppe for faciliteterne. En midaldrende mand der passerede den ene stormstige med sin kone sagde: ”Skal du ikke ud at kravle i det der?” Kvinden svarede: ”Hvorfor sku’ jeg det?” Manden gensvarede: ”Det er vel derfor det er der”. Hvorefter kvinden sagde: ”Tanken ligger mig fjern”. Hen mod aften kom også en større gruppe med guide forbi bastionen uden dog at benytte faciliteterne.

5. Rekreativ fysisk aktivitet i det bolignære område

Dette afsnit indeholder indledningsvis en analyse af mulighederne for fysisk - og social aktivitet i lokalområdet, dernæst en redegørelse af beboernes fysiske aktivitet og brug af lokalområde og slutteligt en beskrivelse af beboernes oplevelse og brug af Dronningens Bastion. Analysen er udarbejdet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen. Hvor det er relevant er analyserne suppleret med data fra feltobservationerne (jf. afsnit 4).

5.1 Beskrivelse af respondenterne

I det følgende afsnit beskrives respondenterne, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen fordelt på køn, alder, boligform, andel med lang videregående uddannelse samt etnicitet. Respondenterne er inddelt i fire kategorier, henholdsvis respondenter der, har svaret på baselineundersøgelsen (n=460), follow-up undersøgelsen (n=379), både baseline- og follow-up undersøgelsen (n=262) samt det totale udtræk respondenter (N=1.179). Herved er det muligt både at se om der er forskel på baseline respondenterne i forhold til follow-up respondenterne og se om der er sket ændringer over tid blandt de samme respondenter.

Det fremgår af tabel 5.1a, at der er næsten lige mange mænd (49 %) og kvinder (51 %) i det totale udtræk, man at der er væsentlig færre mænd (43-47 %) og væsentlig flere kvinder (53-57 %), der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen. Desuden fremgår det, at der er betydeligt flere respondenter i aldersgrupperne 25-44 år og 45-64 år end tilfældet for de øvrige aldersgrupper.

Tabel 5.1a Fordeling af respondenter ud fra køn og alder, angivet i procent.

	Alder	Respondenter			Samlet udtræk N=1.179
		Baseline n=460	Follow-up n=379	Baseline + Follow-up n=262	
Mænd	16-24 år	7 %	5 %	5 %	10 %
	25-44 år	17 %	15 %	13 %	18 %
	45-64 år	17 %	17 %	17 %	14 %
	≥ 65 år	6 %	7 %	8 %	7 %
	I alt	47 %	44 %	43 %	49 %
Kvinder	16-24 år	7 %	6 %	5 %	8 %
	25-44 år	19 %	19 %	19 %	17 %
	45-64 år	17 %	21 %	22 %	15 %
	≥ 65 år	10 %	10 %	11 %	11 %
	I alt	53 %	56 %	57 %	51 %

I tabel 5.1b nedenfor ses forskellige baggrundsvariable fordelt på hhv. respondenter fra baselineundersøgelsen, respondenter fra follow-up undersøgelsen samt respondenter fra både baseline- og follow-up undersøgelsen. Det ses, at knap hver tredje respondent bor i fritliggende hus (27-32 %), og at der er en tendens til at flere i follow-up undersøgelsen end i baselineundersøgelsen er bosat i fritliggende hus. Hver 20. respondent har en langvideregående uddannelse (5 %) og hver tiende har en anden etnisk baggrund end dansk (8-10 %).

Tabel 5.1b Baggrundsvariable fordelt på respondentgrupper, angivet i procent.

	Respondenter		
	Baseline n=460	Follow-up n=379	Baseline + Follow-up n=262
Fritliggende hus	27 %	32 %	30 %
Lang videregående uddannelse	5 %	5 %	5 %
Anden etnisk baggrund end dansk	10 %	10 %	8 %

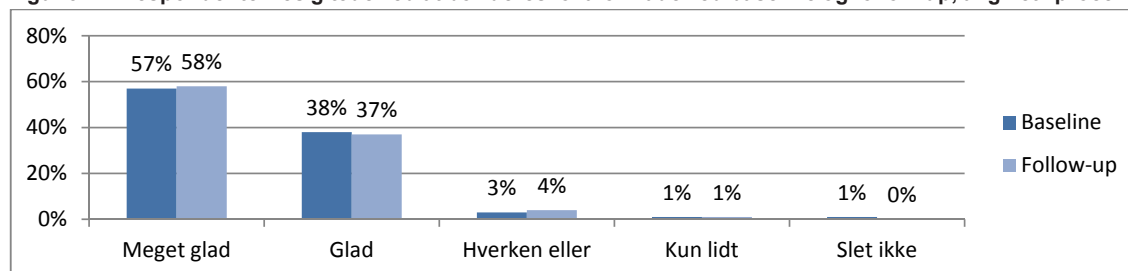
5.2 Muligheder i lokalområdet for rekreativ fysisk aktivitet

I det følgende afsnit beskrives respondenternes tilfredshed med at bo i lokalområdet samt deres syn på mulighederne for fysisk og social samvær før og efter etableringen af Dronningens Bastion.

5.2.1 Tilfredshed med at bo i lokalområdet

Respondenterne i det afgrænsede lokalområde er langt overvejende tilfredse med at bo i deres lokalområde. På spørgsmålet om, hvor glade de er for at bo i lokalområdet svarer 90 % i både baseline- og follow-up undersøgelsen, at de er glade til meget glade for at bo i deres lokalområde (figur 5.2.1). Der ses således ingen forskel over tid i respondenternes tilfredshed med at bo i lokalområdet.

Figur 5.2.1 Respondenternes glæde ved at bo i deres lokalområde ved baseline og follow-up, angivet i procent.

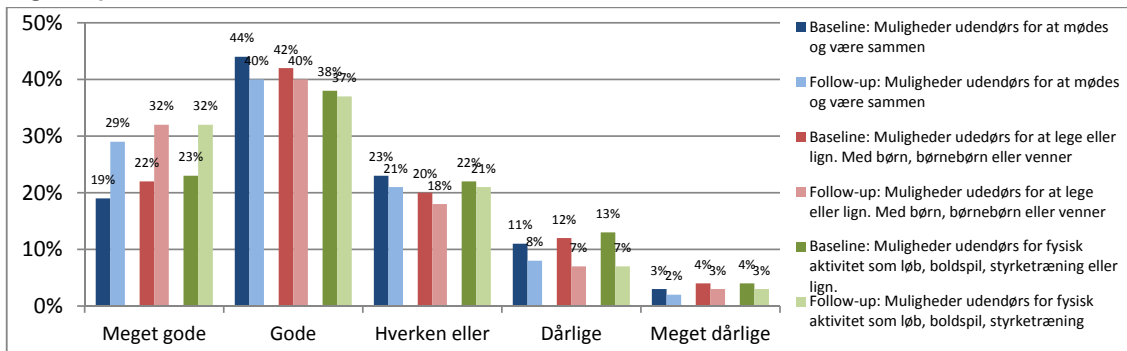

5.2.2 Muligheder for leg, bevægelse og socialt samvær

I figur 5.2.2a fremgår det, at respondenterne er overvejende tilfredse med mulighederne udendørs i lokalområdet for hhv. at være sammen, lege og være fysisk aktiv, og at andelen af tilfredse respondenter er steget over tid. Der er 63 % af respondenterne i baselineundersøgelsen og 69 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen, som synes at mulighederne for at mødes udendørs og være sammen i lokalområdet er gode til meget gode. 64 % af respondenterne i baselineundersøgelsen og 72 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen synes at mulighederne for at lege udendørs i lokalområdet er gode til meget gode. Mens der er 61 %

af respondenterne i baselineundersøgelsen og 69 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen, der giver udtryk for, at mulighederne for fysisk aktivitet udendørs i lokalområdet er gode til meget gode.

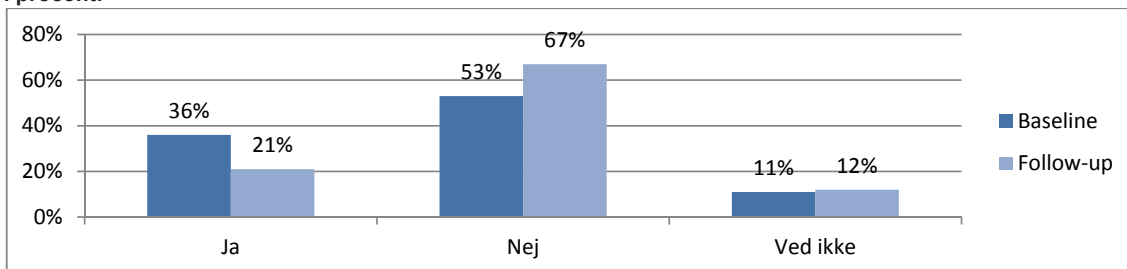
Figur 5.2.2a Muligheder for at mødes, at lege og at være fysisk aktiv i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Ser man isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen, ses der ligeledes en øget tilfredshed med mulighederne udendørs i lokalområdet for hhv. at være sammen, lege og være fysisk aktiv efter at EGO aktivitetsområderne er etableret. (Fremgår ikke af figuren).

Ligeledes ses der en markant positiv forskel over tid i forhold til, om respondenterne savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive. Af figur 5.2.2b fremgår det, at 36 % af respondenterne i baselineundersøgelsen savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive, mens at det væsentlig færre (21 %) af respondenter i follow-up undersøgelsen, der savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive. Samtidigt er andelen af respondenter, der svarer, at de ikke savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive steget fra baselineundersøgelsen (53 %) til follow-up undersøgelsen (67 %).

Figur 5.2.2b Savn af steder eller faciliteter for fysisk aktivitet i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

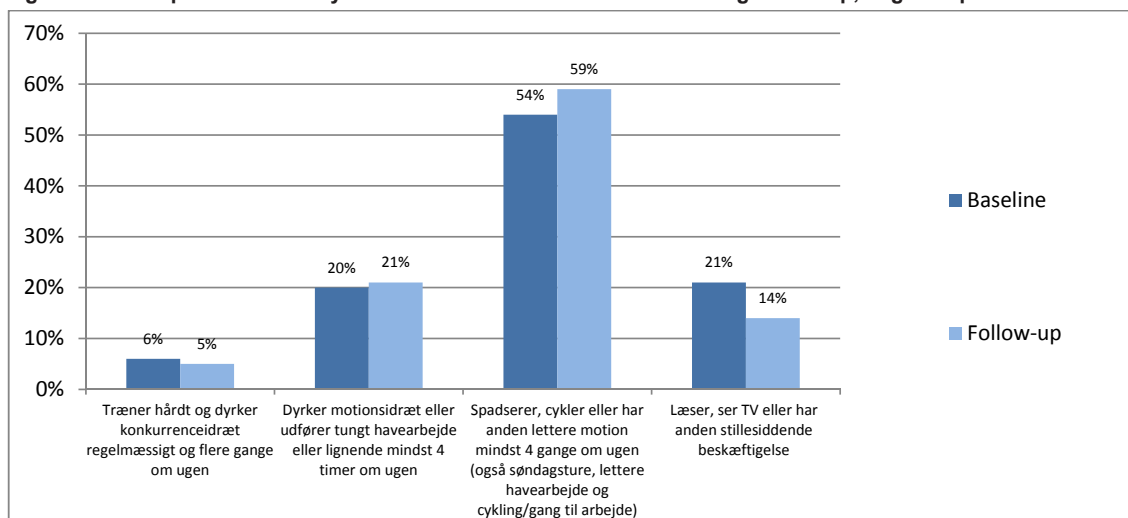
5.3 Respondenternes fysiske aktivitet og brug af lokalområdet

Det følgende afsnit omhandler respondenternes fysiske aktivitet i fritiden samt deres brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet før og efter etableringen af Dronningens Bastion.

5.3.1 Fysisk aktivitet i fritiden

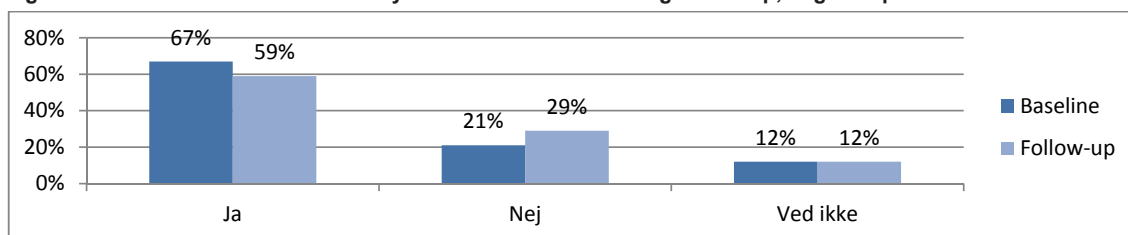
I spørgeskemaundersøgelsen er der blevet spurgt til, hvad respondenterne synes passer bedst som beskrivelse af deres fysiske aktivitetsniveau i fritiden. Lidt mere end halvdelen af respondenterne (54 %) angiver, at de spadserer, cykler eller har anden lettere motion mindst 4 gange om ugen i baselineundersøgelsen, hvor andelen stiger til 59 % i follow-up undersøgelsen. Omvendt angiver 21 % af respondenterne i baselineundersøgelsen at de laver stillesiddende aktiviteter, hvor andelen falder til 14 % i follow-up undersøgelsen (se figur 5.3.1a). Forskellene er imidlertid væsentlig mindre, når vi ser isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen. (Fremgår ikke af figuren). Det tyder således ikke på, at der er væsentlig forskel over tid på respondenternes aktivitetsniveau i fritiden, men at det sandsynligvis er de lidt mere fysisk aktive respondenter, der har besvaret follow-up spørgeskemaet.

Figur 5.3.1a Respondenternes fysiske aktivitet i fritiden ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Respondenterne blev også spurgt, om de godt kunne tænke sig at være mere fysisk aktive. Der er færre i follow-up undersøgelsen (59 %) end i baselineundersøgelsen (67 %), der angiver, at de gerne vil være mere aktive i hverdagen og omvendt flere i follow-up undersøgelsen (29 %) end i baselineundersøgelsen (21 %), der angiver, at de ikke ønsker at være mere aktive i hverdagen (se figur 5.3.1b).

Figur 5.3.1b Ønske om at være mere fysisk aktiv ved baseline og follow-up, angivet i procent.

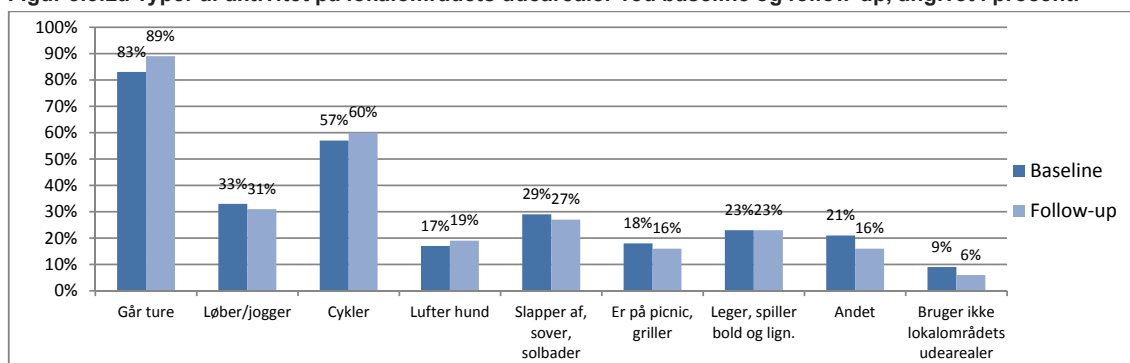

Ser man isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen, er der stadig en forskel mellem respondenter i follow-up undersøgelsen (29 %) og respondenter i baselineundersøgelsen (23 %), der angiver, at de ikke ønsker at være mere fysisk aktive. (Fremgår ikke af figuren). Det tyder således på, at der er færre respondenter, der har et ønske om at være mere fysisk aktive efter etableringen af Dronningens Bastion.

5.3.2 Brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet

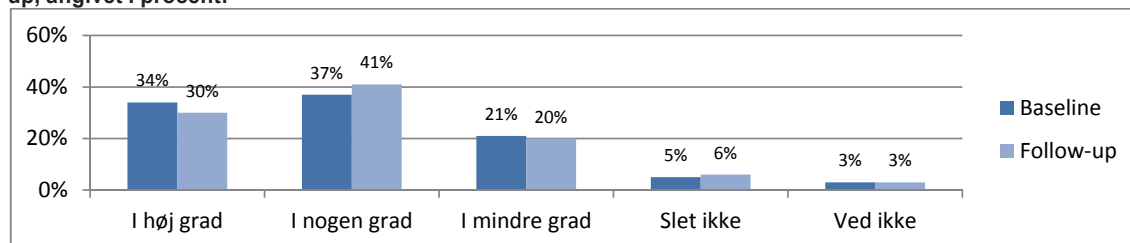
Af figur 5.3.2a fremgår det, at lokalområdets udearealer i langt højere grad bruges til fysisk aktivitet end til stillesiddende aktiviteter såsom picnic og afslapning/solbadning. I særdeleshed angiver mange, at de går ture (83 % i baselineundersøgelsen og 89 % i follow-up undersøgelsen) og cykler (57 % i baselineundersøgelsen og 60 % i follow-up undersøgelsen), men også hver tredje respondent angiver, at de løber/jogger (33 % i baselineundersøgelsen og 31 % i follow-up undersøgelsen) i lokalområdet. Der ses ikke de store forskelle i brugen af lokalområdet over tid.

Figur 5.3.2a Typer af aktivitet på lokalområdets udearealer ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Respondenterne er også blevet spurgt om, i hvor stor grad, at de oplever, at der er folk, som leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet. Langt de fleste svarer, at der i nogen til høj grad er folk, som leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet (71 % i både baseline- og follow-up undersøgelsen). Der ses således ingen forskel over tid i respondenternes svar om, hvorvidt der er folk, der leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet (se figur 5.3.2b).

Figur 5.3.2b Respondenternes oplevelse af leg og bevægelse udenfor i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

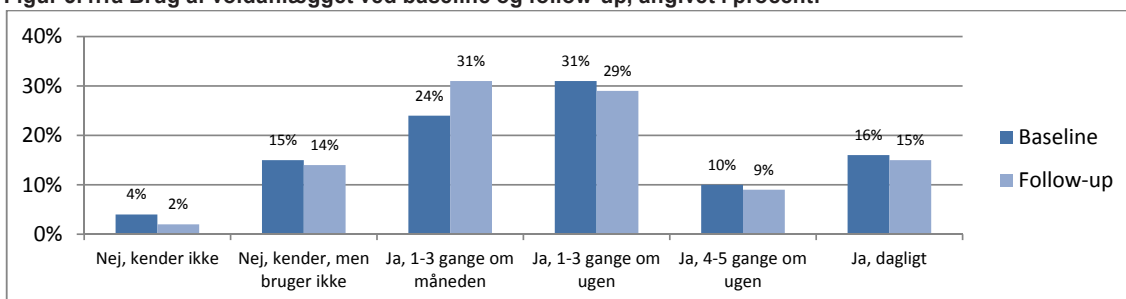
5.4 Oplevelse og brug af EGO aktivitetsområdet

Det følgende afsnit omhandler respondenternes brug og tilfredshed med Dronningens Bastion. Spørgsmålene, som dette afsnit beror på er primært fra follow-up undersøgelsen.

5.4.1 Brug af voldanlægget

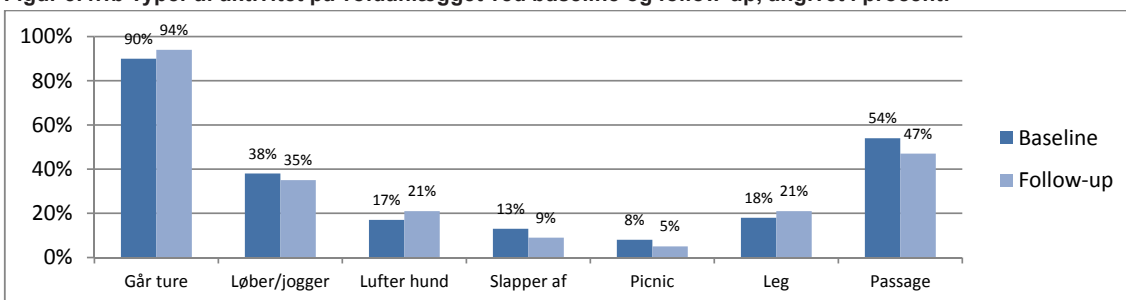
I spørgeskemaundersøgelsen er der spurgt til brugen af voldanlægget før og efter etableringen af Dronningens Bastion. I figur 5.4.1a ses det, at der er mange respondenter der angiver, at de bruger voldanlægget (82 % i baselineundersøgelsen og 84 % i follow-up undersøgelsen) og over halvdelen af respondenterne angiver, at de bruger voldanlægget ugentligt (58 % i baselineundersøgelsen og 53 % i follow-up undersøgelsen). Meget få respondenter angiver, at de ikke kender voldanlægget (4 % i baselineundersøgelsen og 2 % i follow-up undersøgelsen). Der ses ikke store forskelle i brugen af voldanlægget før og efter etableringen af Dronningens Bastion

Figur 5.4.1a Brug af voldanlægget ved baseline og follow-up, angivet i procent.

I figur 5.4.1b nedenfor ses det, at voldanlægget primært bruges til gåture, men at der også er mange andre aktiviteter voldanlægget bruges til. Efter etableringen af Dronningens Bastion er der lidt flere, der bruger voldanlægget til gåture (94 % i follow-up mod 90 % i baseline), hundeluftning (21 % i follow-up mod 17 % i baseline) og leg (21 % i follow-up mod 18 % i baseline). Derimod er der lidt færre efter etableringen af Dronningens Bastion, der angiver at de bruger voldanlægget til passage (47 % i follow-up mod 54 % i baseline) og løb/jogging (35 % i follow-up mod 38 % i baseline). Ser man isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen er forskellene over tid imidlertid mindre. (Fremgår ikke af tabellen).

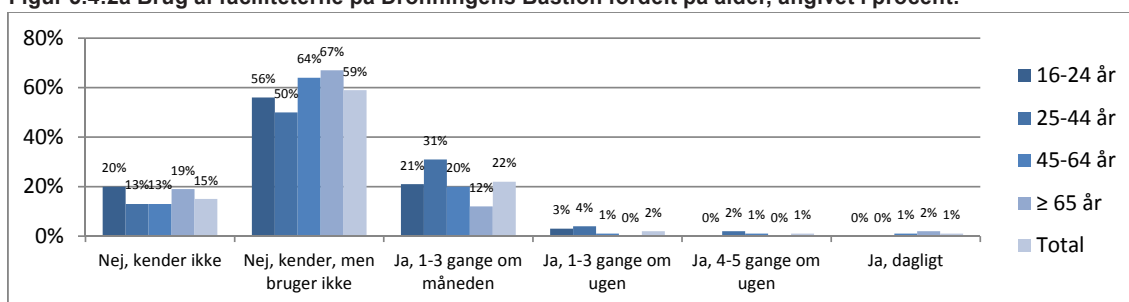
Figur 5.4.1b Typer af aktivitet på voldanlægget ved baseline og follow-up, angivet i procent.

5.4.2 Brug af faciliteterne på Dronningens Bastion

I figur 5.4.2a nedenfor ses det, at en andel på 26 % af respondenterne svarer, at de bruger faciliteterne på Dronningens Bastion. De fleste svarer, at de bruger faciliteterne 1-3 gange i måneden (22 %). Der er flest i aldersgruppen 25-44 år (31 %) og færrest i aldersgruppen ≥ 65 år (12 %), der bruger faciliteterne. Omvendt er der en andel på 74 % af respondenterne der svarer, at de ikke bruger Dronningens Bastion. Heraf er der 59 % af respondenterne, der kender Dronningens Bastion, men som ikke bruger faciliteterne der og 15 % af respondenterne som ikke bruger Dronningens Bastion, fordi de ikke kender den. Det er primært de 16-24 årige og de ≥ 65 årige, der ikke kender Dronningens Bastion. Herunder er det værd at bemærke, at Dronningens Bastion på baggrund af feltobservationerne desuden synes brugt af børn og daginstitutioner, som ikke indgår i spørgeskemaundersøgelsen (jf. afsnit 4).

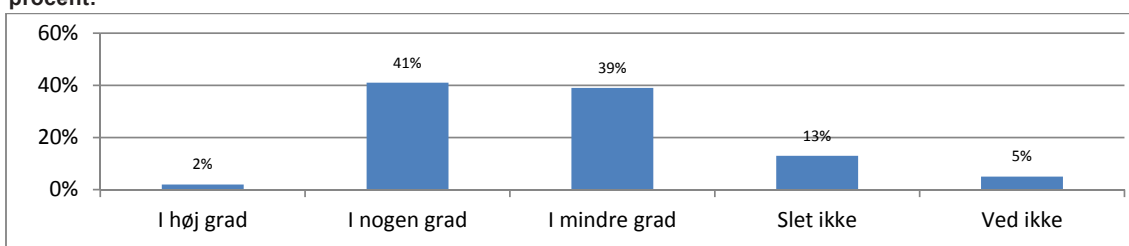
Figur 5.4.2a Brug af faciliteterne på Dronningens Bastion fordelt på alder, angivet i procent.

Blandt de respondenter, der har svaret at de bruger faciliteterne på Dronningens Bastion, benytter langt størstedelen området sammen med deres venner og familie (ægtefælle, børn, børnebørn). Flere angiver også at de bruger Dronningens Bastion alene, mens det er meget få der benytter aktivitetsområderne med naboer og kollegaer. (Fremgår ikke af figuren).

Blandt de 26 % af respondenterne, der svarer, at de bruger faciliteterne på Dronningens Bastion, angiver lidt under halvdelen, at faciliteterne i nogen (41 %) til i høj grad (2 %) har givet dem mere bevægelse i hverdagen. 39 % anfører, at faciliteterne på Dronningens Bastion i mindre grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen, mens 13 % har svaret at faciliteterne slet ikke har givet dem mere bevægelse i hverdagen (se figur 5.4.2b). Der er nogenlunde lige mange mænd og kvinder, der angiver, at faciliteterne på Dronningens Bastion i nogen til i høj grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen. (Fremgår ikke af figuren).

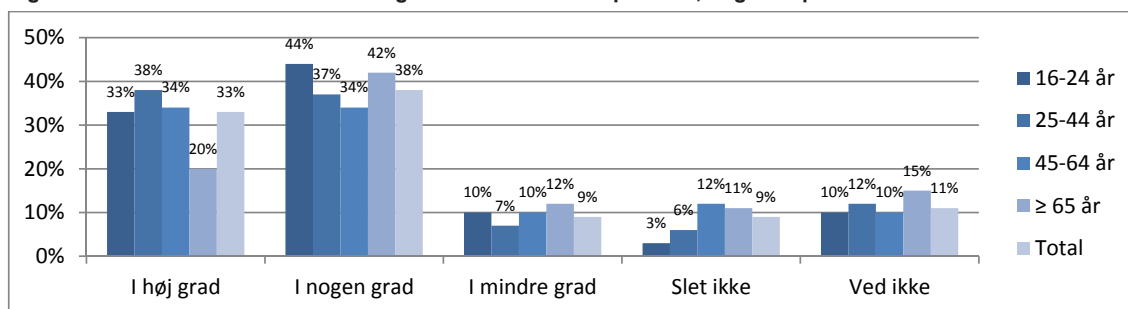
Figur 5.4.2b Hvorvidt faciliteterne på Dronningens Bastion har givet mere bevægelse i hverdagen, angivet i procent.

5.4.3 Synt på Dronningens Bastion

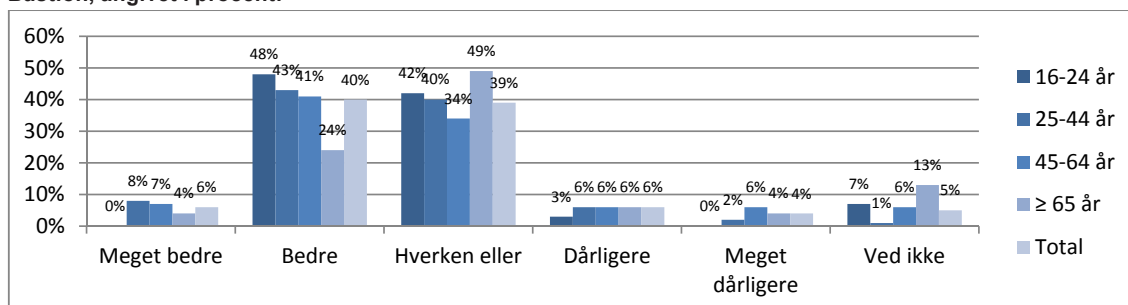
Respondenterne anfører generelt at være udpræget tilfredse med etableringen af Dronningens Bastion. 71 % af respondenterne synes i høj grad (33 %) eller i nogen grad (38 %), at det er godt at Dronningens Bastion er blevet etableret, dog er der lidt færre af de ≥ 65 årige (62 %), der i høj grad eller i nogen grad synes, at det er godt, at Dronningens Bastion blevet etableret. 18 % synes i mindre grad (18 %) eller slet ikke (18 %), at det er godt at Dronningens Bastion er blevet lavet (se figur 5.4.3a).

Figur 5.4.3a Tilfredshed med Dronningens Bastion fordelt på alder, angivet i procent.

Der blev i undersøgelsen også spurgt til, om respondenterne synes, at deres lokalområde er blevet et bedre eller dårligere sted at bo efter, at Dronningens Bastion er blevet etableret. Af figur 5.4.3b fremgår det, at knap halvdelen af respondenterne synes, at deres lokalområde er blevet et bedre (40 %) eller meget bedre (6 %) sted at bo efter, at Dronningens Bastion er blevet etableret. Der er imidlertid væsentlig færre af de ≥ 65 årige der synes at deres lokalområde er blevet et bedre (24 %) eller meget bedre (4 %) sted at bo. Hver tiende respondent (10 %) synes, at deres lokalområde er blevet et dårligere (6 %) eller meget dårligere (4 %) sted at bo efter, at Dronningens Bastion er blevet etableret. Der er dobbelt så mange mænd (13 %) end kvinder (7 %), der synes, at det er blevet et dårligere eller meget dårligere sted at bo efter, at Dronningens Bastion er blevet etableret. (Fremgår ikke af figuren).

Figur 5.4.3b Hvorvidt lokalområdet er blevet et bedre eller dårligere sted at bo efter etablering af Dronningens Bastion, angivet i procent.

I spørgeskemaet var der også en åben svarkategori, hvor respondenterne havde mulighed for at skrive hvad de synes om projektet på Dronningens Bastion. Rigtig mange respondenter benyttede denne mulighed og respondenterne har både anført positive og negative udsagn om projektet.

Rigtig mange respondenter giver udtryk for, at de synes projektet er et godt initiativ, som har givet voldanlægget andre muligheder for aktivitet. Flere skriver at de synes faciliteterne har givet mere liv og mange udtrykker, at de nyder at bruge faciliteterne. Der er imidlertid også rigtig mange respondenter der kommer med udsagn om, at de synes projektet ikke er i harmoni med det fredede voldanlægs natur. En respondent skriver, at der er kommet ”et sår i volden”. Mange undrer sig over at der er brugt stålmaterialer og stærke farver, og skriver at de gerne havde set projektet udført i organiske materialer. Flere skriver også at stålrørene bliver meget glatte i vådt vejr. Desuden er der flere der er utilfredse med at en del krat er blevet ryddet, hvilket de mener, har konsekvenser for voldanlæggets dyreliv. Derudover er der mange der mener, at projektet har medført meget larm i nabolaget både når folk går over stormbroen og når institutioner bruger faciliteterne. Mange beklager sig desuden over den meget hærværk der har været på Dronningens Bastion, som har medført at bl.a. stormbroen har været afspærret i lange perioder. Udsagnene stemmer i høj grad overens med fundene i feltobservationerne (jf. afsnit 4).

6. Konklusion

Overordnet handler EN GOD OMVEJ om at udvikle nye og overraskende kreative aktivitetsområder, som kan invitere til bevægelse, og som ikke nødvendigvis kræver mange anlægskroner at realisere. Det overordnede mål med projektet er i høj grad realiseret. Desuden er der på baggrund af de indsamlede data og det efterfølgende analysearbejde belæg for, at Fredericia Kommune har indfriet deres eget mål med projektet om at skabe et innovativt bevægelsesforløb for alle målgrupper, som kan understøtte brugen og oplevelsen af voldanlægget på nye måder i forhold til leg og bevægelse.

Med Dronningens Bastion, placeret på et historisk voldanlæg centralt i Fredericia by, er der etableret et rekreativt bevægelsestilbud i lokalområdet, der opleves som et godt alternativ til de øvrige rekreative tilbud i lokalområdet. Beboernes tilfredshed med mulighederne for at mødes, lege og at være fysisk aktiv i lokalområdet er øget efter etableringen af Dronningens Bastion, og tilmed synes mange af beboerne, at lokalområdet er blevet et bedre sted at bo. Da Dronningens Bastion er placeret i et fredet naturområde, har projektet dog også givet anledning til utilfredshed blandt nogle beboere.

Dronningens Bastion synes i høj grad at blive brugt og appellerer til mange forskellige brugergrupper bl.a. daginstitutioner, skoler, unge, forældre med børn og bedsteforældre med børnebørn. I spørgeskemaundersøgelsen ses der samlet set ingen målbar ændring i det fysiske aktivitetsniveau i fritiden blandt beboerne i lokalområdet. Dog angiver lige knap halvdelen af Dronningens Bastions brugere, at aktivitetsområdet i nogen til høj grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen. Det er herunder væsentligt at pointere, at ikke alle brugergrupper er inkluderet i spørgeskemaundersøgelsen.

Dronningens Bastion har været udsat for en del hærværk og naboer har erfaret larm fra aktivitetsområdet. For at øge brugen og tilfredsheden med Dronningens Bastion yderligere kan det overvejes at lave tiltag, der kan forhindre støj og hærværk på Dronningens Bastion for at minimere de gener, som hhv. naboer og brugere oplever.

Referencer

Dunton GF, Kaplan, J, Wolch J, Jerrett M, Reynolds KD (2009). Physical environmental correlates of childhood obesity: a systematic review. *Obes. Rev.*, 10, 393-402.

Floriani V & Kennedy C (2008). Promotion of Physical activity in children. *Curr. Opin. Pediatr.*, 20, 90-95.

Kiens B, Beyer N, Brage S, Hyldstrup L, Ottesen LS, Overgaard K, Pedersen BK, Puggaard L. (2007). Fysisk inaktivitet – konsekvenser og sammenhænge, Motions- og Ernæringsrådet.

Limstrand T (2008). Environmental characteristics relevant to young people's use of sports facilities: a review. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 18, 275-287.

Sundhedsstyrelsen (2011). Den Nationale Sundhedsprofil 2010. Hvordan har du det? Sundhedsstyrelsen, Center for forebyggelse.

Troelsen J, Roessler KK, Nielsen G, Toftager M (2008). De bolignære områders betydning for sundhed. Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Bilag

Bilag 1: Fotos af Dronningens Bastion – Før etablering

Stier på Dronningens Bastion

Voldgraven

Kuperet græsareal på Dronningens Bastion med legeplads i baggrunden

Bilag 2: Fotos af Dronningens Bastion – Efter etablering

Stisystem, der fører til Dronningens Bastion

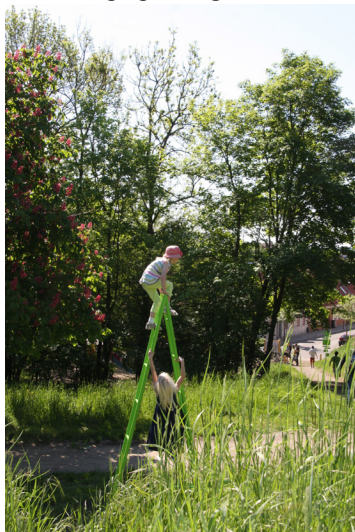
Stormbroen, der fører til Dronnings Bastion

Aktivitet på stormstigerne

Aktivitet på pulsstigerne

Ophold på Boldstangen

Ophold på pumpedækket

Ødelæggelser på Dronningens Bastion

Lysningen

Motionister på Dronningens Bastion

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2012:17 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg.
- 2012:16 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: En Voldsom Omvej - Evaluering af en omdannet støjvold i Solrød.
- 2012:15 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Pixlpark - En Digital Legeplads - Evaluering af en omdannet plads i en ny bydel i Roskilde.
- 2012:14 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Et bevægelseseksperimentarium - Evaluering af en omdannet park ved Sundhedscentret i Nykøbing Sjælland.
- 2012:13 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Sidesporet - Evaluering af en omdannet asfaltplads ved Nørre Aaby station.
- 2012:12 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Opfordring til udfordring - Evaluering af omdannede restarealer i Kolding Bycentrum.
- 2012:11 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Byens Arena - Evaluering af en omdannet parkeringsplads ved boligbebyggelse i Høje Gladsaxe.
- 2012:10 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia.
- 2012:9 Thomas Skovgaard, Kurt Lüders, Jesper von Seelen, Mette Munk Jensen, Bjarne Ibsen, Casper Due Nielsen og Tobias Marling: Svømning i den danske folkeskole.
- 2012:8 Bjarne Ibsen, Venka Simovska og Henrik M. Larsen: Tilgængelighed til og deltagelse i idræt blandt børn og unge på Vesterbro: Evaluering af DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active.
- 2012:7 Bjarne Ibsen ... et al.: Idrættens outsiders - Inklusion eller eksklusion af vanskeligt stillede børn og unge i idræt: Evaluering af puljen til idræt for vanskeligt stillede børn og unge.
- 2012:6 Jan Arvidsen, Karen Dalgaard Pedersen og Søren Andkjær: Rum og rammer for Aktivt Udeliv: Et litteraturstudie om naturlige omgivelser betydning for Aktivt Udeliv.
- 2012:5 Bjarne Ibsen: Human Ressource Management for Volunteers in Sports Organisations in Europe.
- 2012:4 Charlotte Skau Pawlowski og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet: Kvalitativ analyse af den kommunale planlægnings- og implementeringsproces forbundet med projektet.
- 2012:3 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af projekt Grib Chancen.
- 2012:2 Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen: Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune.
- 2012:1 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af Greve Kommunes metodeudviklingsprojekt "MultiMinen" - For 6-8 årige børn med overvægt.
- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben': Den kvantitative del - Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.
- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.

- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konferencerapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.
- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel, Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af "Krop og læring – Mere styr på eget liv".
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.